

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: Csizsár József. —

1. Számtani kérdés.

Valamely számtani haladvány 9 első tagjának összege 162, kerestetik mind a 9 tag.

2. Földrajzi kérdés.

Melyik tó az, a mely Csikmegyében a Nagy-Csomány hegy délnyugati oldalán fekszik 918 m. magasan? Szabályos hosszukás kör alakú. A partján mi van?

3. Történelmi kérdés.

Ki volt az a thessaliali király, a ki mint első görög lépett trójai partra? Laodameia meddig volt felesége? Ki ölte meg? Felesége mit eszközölt ki halála után az istenekről?

4. Természetrizai kérdés.

Mi a neve azon eszerjének és melyik rendbe tartozik, a melynek virága zöldes-fehér, gyümölese négy esücskös, rózsaszínű; magköpenye narancspiros; vadon és kertekben nő? Magvából mit csinálnak?

d	e	e	e
e	e	e	g
g	g	r	r
r	r	ü	ü

5. Koczkarejtvény.

(Csizsár József.)

A koczkában levő betűk úgy helyezendők el, hogy vízszintesen és függőlegesen olvasva ugyanazon szavakat adják.

A 46-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtése? Számtani kérdés: A két szám 7 és 3. — Földrajzi kérdés: Perim szikla-sziget. — Történelmi kérdés: Miltiades, meghalt 489-ben Kr. e. — Természetrizai kérdés: A nemes nyest vagy nyuszt (mrstela martes) rágesáló a menyét-félék (mustelina) esaládjából. — Képtalányok. I. Hass alkoss, gyarapits, a haza fényre derül. — II. Cicero és Kossuth.

A 46. számban közölt fejtörő kérdések megfejtői: Marikovszky László, Grossmann Oszkár, Kulcsár Kálmán, Németh Péter, Bauman Jenő, Ferber Győző, Hodács Ágost, Adler Ernő, a sátoraljai ujhelyi főgimnázium önképzőköre, Almásy Ferencz, Deim József, Réthy Gyula, Müller Lajos, Torday Imre, Várady Béla, Scholer Béla, Teleki István, Pálffy Lajos, Tóth Aladár, Steinbach Antal, Hufnágel János, Sonnenfeld Béla, Nagy Gábor, Péchy Lajos, Sarlay Antal, Konrád Károly Fodor Béla, Sziklay József, Glass Jenő, Ternyei István, Ráner Gyula, Hazay Imre, Ács János, Gadó Sándor, Bodola Lajos, Beöthy Sándor, Áronfy Ernő, Hegedüs Ferencz, Kerbler Lajos, Deutsch Manó, Varga Jenő, Hartl László, Miklóssy Gyula, Kaufmann Sándor, Osztovcics Béla, Serédy István, Szepesy Géza, Weisz Henrik, Ferenczy Jenő, Nagy Valér, Farkas Ferencz, Kövy

«Kosmos» müintézet nyomása. Budapest, VI., Aradi-utca 8.

Pál, Tomcsányi Béla, Szauer László, Kohn Vilmos, Kerkes Lajos, Berlányi János, Fodor Lajos, Udvardy Jenő Hodács Ágost.

A könyvjutalmat a a sátoraljai ujhelyi főgimnázium önképzőköre nyerte el.

Szerkesztői telefon.

L. I. Debreczen. Jönni fog, kérjük a folytatásait is. — T. Gy. «A vizsgák után» sikerültebb, mint a másik; az elsőt talán beosztjuk. A pályamunka «Antonius beszéde Caesar holtteste felett» nem jött meg. — Gulyás I. Késmárk. A kéreztett lap évek óta megszünt. M. G. Udvarhely. A vers elég jó, — talán jönni is fog. — M. E. Sopron. A tudositást máskor is szivesen fogadjuk. — B. I. Az a thema annyira elvont és unalmas, hogy közlése lehetetlen. — Kopasz. Az emlékezzünk cz. cikk egy irodalomtörténeti kézikönyv anyagánál többet nem ölel fel, azért nem közölhetjük. — Olvasóinknak. Kitérő és jókarban levő kézi fényképezőgépet olcsón elad Deutscher Imre gimn. tanuló Esztergomben. — L. G. Róma a XIII. században nem közölhető. Kapunk mi öntől jobbat is. — P. M. 1. A Tuillériák palotáját 1871. évi május 24-én a kommunisták gyújtották föl. Leégett az egész épület, csak a két szárnya maradt meg, a mely a Louvre-ral kötötte össze. Ez a két szárny ma is fönáll. A sajnápartii balszárnyban kereskedelmi muzeumot helyeztek el, míg a másik, a rivoli-utcai a számvevő kamara tanácskozó helyiségül szolgál. — 2. A párisi Pantheon tulajdonképpen templomnak építette 1764-ben, XV. Lajos, még pedig a város védőszentjének Szent Genovévának a tiszteletére. 1791-ben a nemzetgyűlés elvette az Istenházat az egyháztól s elnevezte Pantheon Françaisnak, föllállította benne a forradalom nagyjainak a szobraikat, — volt biz azok közt akárhány varga és serfőző, — a hatalmas boltozatok alatt pedig díszsírhegyeket készített az érdemes polgártársak részére. I. Napoleon visszaadta ugyan az egyháznak a templomot, de azzal a kikötéssel, hogy a sírhelyek megmaradjanak. XVIII. Lajos 1822-ben újból föl is szenteltette a Genovéva-székesegyházat, de a juliusi forradalom megint kiragadta azt az egyház kezéből, míg végre 1885-ben Grévi köztársasági elnök, hogy Hugó Viktor tetemeit elhelyezhesse benne, végleg megfosztotta a Pantheon egyházi jellegétől. Ezért mondják profán épületnek a Panteont. Ez óriási épület 112 méter hosszú, 84 méter széles, és a kupolája 90 méter magas. Az alakja a görög kettős kereszt formáját mutatja. A sírhelyek a galériát tartó 112 korintusi oszlop alatt vannak. A világosságot felülről kapja a Pantheon, mert ablakai nincsenek, 3. A Bécsi Burg legrégebb része a Schweizerhaus, mely a XIII. században épült. Az egész palota a Ringen épülő új résszel együtt nyolcz hektárnyi területen fekszik, a kerteket ide nem számítva. Jóval nagyobb tehát, mint a pétervári téli palota, a mely egészben csak hat hektárnyi területet fog el.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26803. sz. alatt
A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA AJÁNLVÁ

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:	SZERKESZTŐSÉG:
Egész evre	4 ft.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksári-utca 31.
Fél evre	2 ft.	főgymnastiumi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Negyed evre	1 ft.		Budapest, VI., Teréz-körút 23. sz.
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda es hírlapkiadó részv.-társ.	KÉZIRATOKAT nem adunk vissza.

Az első hó.

(*) Szállj, szállj csak hulló pehely, nehezen vár a pihenő föld; takard be, hogy ne lássék göröngye, fedezd be a sárgult leveleket fehér, frissen esett áttetsző lepleddel!

A hideget hoztad magaddal, de azért szeretünk téged; nehezen vartunk és azért szivesen köszöntünk. A te apró pelyheid mindent betakarnak; a paloták hatalmas tetőit, a kicsiny sirdombot s a tolvaj lábanyomát. Te igazságos vagy mindenki iránt, te nem vagy válogató, neked mindegy a dóm kupolája, vagy a cigány-sátor lyukas vászna!

Ez az igazi egyenlőség! Valahányszor a te nem válogató, ritmikus arányban hulló pelyheidet látom, olyan érzés kél szivemben, mint mikor az ereszen az első fecske édes csicsergését hallom. Neked el kell jönni, hogy az elmuló esztendő ünnepi színbe vonjad, ártatlanba, tisztába, fehérbe. Mintha kegyes atya volnál, a ki a feledés fátyolát bocsójtja vétkező gyermekének meggondatlanságaira s bocsánata jeléül, ünnepi, új, fényes köntösbe öltözteti.

Oh, mert nagyot vétkezik egy év alatt az emberiség! Vétkezik a természet, az isteni és emberi törvények es önmaga ellen. És látjuk, hogy az igaz bíró jutalmaz és büntet igazságosan. Megjutalmazza a jámbort, a becsületest, a törekvőt, az igaz embert; megbünteti az istentelent, a lustát, a gonosz szivűt. Az egyiknek hosszú életet ad büntetésből, hogy bünei büntetését unokáiban elvegye, a másikat magához veszi, hogy életét meg ne keserítse.

Mert hiába, szép az élet, a melynek létezzélja van; — a hol a végezzel megszűnik, ott kezdődik az élet rutabbik fele. És vannak olyan emberek is, a kiknek már nincs életezzéljuk. Mikor a sírhoz közel a sziv csak gyűlöttjel, boszúval, nemtelen haraggal van tele, mikor a

hozzánk közel állóktól is eltud fordulni szivünk akkor már nincs létezzél, nincs miért élnünk nincs mit keresnünk a világon. S az ilyen embereknek a hullógáló hópehely sem juttatja eszükbe hogy mindenre van a természetnek takaró leple.

Neked, édes ifjuság, mit hoz a hullógáló hópehely? Anyagot hőembereidhez, talajt szánkóidhoz, s mindenek fölött talán jó meleg szobát, a melyre kárhoztat iskolai kötelességed, talán saját szorgalmad, nemes ambícióid. Oh, azok a felejthetetlen téli esték, melyek lámpa mellé kényszerítve kezded adják a könyvet, talán egész életedre hatással lesznek!

Lelkemben megújul a diákevek zimankós téli estéinek emléke. Szivesen ültem a könyv mellett, nemcsak kötelességemet végezve tiszteres pedanteriával, hanem az ifjusági könyvtárból hozott könyvek buzgó olvasásába is merülve. Akkor kezdtem sejteni Petőfi, Tompa, Vörösmarty és Arany költészetének értékét, lelkem szivesen kalandozott ismeretlen országok pusztaságain és őserdőiben, melyeket élénk útleírásokból olvastam s megcsodáltam az állatvilág nálunk nem található szörnyeit, melyeket régi képes njságok sárguló, foszladozó lapjain lerajzolva láttam. A nagy emberek, írók, hősök, vezérek és fejedelmek, tudósok és fölfedezők életét olvasva pedig eltűnődtem, hogy mivé fog engem tenni s hova fog vezetni a Gondviselés? És ezeken a téli estéken egy csodás világ képei vibráltak lelkemben, egy világé, melyet csak az ifjuság ábrándjai szöhetnek, rajzolhatnak előnkbe tanulókorunkban, de sohasem a férfikor delén.

Szállj, szállj csak hulló lepel, szorítsd, kényszerítsd az édes ifjuságot a szobába, ültessd jó könyvek mellé, ringasd édes ábrándképekbe lelkét és őrizd meg tisztán, szeplőtlenül a férfikor munkaidejére!

MIAMIS KIRÁLY.

Irta: WALDEN EDMUND.

Erre így válaszolt egy öregebb indián:

— Várjon kissé, Tanacharisson fia, én majd megmondom ezt a főnököknek.

Néhány fiatal harczost küldött a főnökökhöz; Nikunthas ezalatt nyugodtan állott és úgy tett, mintha észre sem vette volna a bamuló miamikat.

Nemsokára azt jelentették a kiküldött főnökök, hogy Nikunthas beszélhet a főnökökkel.

Útja a törzsek szerint táborozó miamik között vezetett el; látta a piankeschawokat is, a kiket a francziák ravaszága csábított el az angoloktól. Mindnyájan felemelkedtek, midőn közéjük ért Nikunthas, végre odaért a főnökökhöz, kik vagy negyvenen lehettek.

Büszke, komoly tartással lépett Nikunthas az öregek közé és meghajtotta magát.

Néhány pillanat múlva így szólt a legidősebb főnök:

— A miamik üdvözlök Nikunthast, Tanacharisson fiát.

Nikunthas ismét meghajtotta magát.

— Néhány szót szeretne beszélni a miamikkal.

— Jó, Nikunthas jó barátjainak beszél, a kik megfogják őt hallgatni.

Az ifjunak, a mint itt állott, atyja egykori népe között, eszébe jutott atyja halála s annak körülményei, lecsüggesztette fejét s néhány pillanatnyi gondolkodás után felkapta fejét és csendes, de mégis elég hallható hangon így szólt:

— Harczosok, főnökök, halgassátok meg Tanacharisson fiát. Még fiatal vagyok, hisz alig láttam huszszor a tavaszt és azért nem is vagyok oly bölcs, oly tapasztalt, mint ti itt körülöttem. Csak egyben nem maradok el tőletek már most sem és ez azon szeretet, mely engem a néphez fűz; szívem mindenkor igazi miamis szív lesz és most is az.

Szavai tetszetek az egybegyűlt főnököknek. Azután így folytatá mélyebb hangon:

— Atyám, Tanacharisson elment Manituhoz és engem tett örökösévé; Nikunthas tehát mindenben úgy tesz, mint atyja, mert ő Tanacharisson fia. Tanacharisson jó barátja volt az angoloknak s angol vendégeinek védelmében lelte hősies halálát. Nikunthas is jó barátja az angoloknak, kész értük harczolni s meghalni. Ott lenn van «villogó szem», a nagy fehér főnök, a ki így szólt a vörösbőrűekhez:

— Egy földnek vagyunk gyermekei, védelmezzük meg közös erővel. A miamik főnökei

bölcesek, tapasztaltak és hatalmasok. Nikunthas ellenben fiatal, gyenge és csak kevés harczosa van. Nikunthas fiatal ugyan ahhoz hogy azt mondja nektek: — hamis uton jártok, ha a francziákat követitek, — de ő úgy tesz mint atyja. Ő neki meg kell boszulnia atyját. Vagy van köztetek olyan, ki nem állana boszút atyja gyilkosain? Bizonyára nincs.

— Nem sokszor telt meg a hold azóta, hogy Tanacharisson meghalt, Piqua elhamvadt és Nikunthas az erdőbe bujdosott, de baltájához már sok irokez vér tapadt. Monakawachet, a nagy irokez főnököt kétszáz harczosa szeme láttára lötte le Nikunthast. Tizenhétszer hallottak a napokban az erdők halálkiáltást és ime az irokezek skalpjai itt vannak övemem. Nikunthast törbe esalták az irokezek barátai, a huronok, hat harczost adtak a fogoly mellé, hogy elvigyék őt falunkba. De ki tarthatná meg fogóságban a miamik főnököt? Nikunthas kifogott rajtuk, csontjaik már ott porladoznak az erdőkben.

Az egyre növekvő izgatottságban csudálkozva néztek az ifjura.

— Nikunthas visszajött ide, mert sgitenie akar fehér barátjainak, a kiket a montreuli atyja harczosai támadtak meg.

Amint felkelt a nap, észrevette Nikunthas itt a halmokon a miamikat és mindjárt sejtette, hogy ezek is az angolok ellen jönnek.

Eljött tehát hozzátok Nikunthas és így szól:

— Sohasem fogja kezét miami vagy piankeschawra emelni, kész meghalni harczosaival, de sohasem fog a miamik ellen küzdeni, a kik édes vérei.

Egy törzsből valók vagyunk, ereinkben egy s ugyanazon vér folyik, száradjon el az a kéz, melyet testvér testvére emel; én védtelenül fogok meghalni, mint atyám, de nem küzdök saját népem ellen. Ez nyomta szívemet, ezt akartam tudtára adni népemnek.

Siri esend követte az ifju beszédét.

Az ifju ékesszólása, szívéhez szóló szavai nem téveszthettek el hatásukat. Deli alakja, hőstettei csak emelték a hatást.

Némi szünet után felkelt a legöregebb főnök és így szólt: Tanacharisson fiából a nemes miamis beszélt és szavait megszivleltük.

— Mi mindnyájan szerettük és tiszteltük Tanacharissont és nem is tőle fordultunk el, hanem az angoloktól, kik tétlenül néztek, mint építenek a francziák a folyó mentén erőseget erősség után. Ekkor kerestük jó barátainkat az

angolokat, de nem találtuk őket sehol. A nép jöletét tartottuk szem előtt s így, hogy meg ne semmisítsenek bennünket az északról jövő francziák, a mig mi tétlen barátaink, az angolokért küzdünk, ő hozzájuk esatlakoztunk. Itt vagyunk kétezen varva a francziák parancsát. De a miamik nem tudtak, hogy Tanacharisson fia ott van az angolok között. Ő nem fog el-esni a mi gölyöinktől, miamis nem fogja fel-emelni rá kezét, mert minden miamis úgy gondolkodik, mint a Tanacharisson fia.

Élénk helyesléssel fogadták a főnök beszédét.

A miamik főnökei majd megbeszélük a teendőket s Nikunthas, a ki már fiatal korában is ily nagy hős, a kire minden miamis büszke, hihetőleg meg fog nyugodni, a hozott határozaton.

Nikunthas felemelte kezét és harsány hangon kiáltotta: Üdvözlöm népem főnökeit és harczosait, legyenek hatalmasok, mindenkor győzzék le minden ellenségüket; szívem mindenkor népemmel érez.

(Folytatása következik.)

TÉLI ESTÉN.

Beállt a csendes téli este.

Lassan sötétedik szobám,

Homályba burkolt bútorokra

A kályha-tűz vet fényt csupán.

... Magam vagyok s a kályha mellett

El-elmerengek mullamon,

És annyi kínos, fájó emlék,

És annyi bánat terhe nyom.

Mit akkor a gyermek nem érzett,

Mint ifjú azt most érzem.

Sóhajra sóhaj kél az ajkon

És titkon könnyezik a szem.

... Hogy mim vala, hisz most tudom csak:

Paizs, ha jött a fergeteg;

Jó utra ő vezette vissza,

Ha eltévedt, a gyermeket...

— *Gyermek valék még, balga gyermek,*

Hogy eltemették jó atyám!

S midőn a sír ott kinn, bezárult,

Mit tudtam én, mi vár reám?...

Könnyeztem én is, — hisz körültem

Mindenki búszult, könnyezett, —

A balga gyermek gyöngy kedélye

Elűzte gyorsan könnyemet...

Mint hajdan, óh, hogyan szeretnék

Megint ott ülni térdeim,

A mig — halgatva szép regét —

Lezárulódnak szemeim...

— *Gyermekkoromnak szép idői,*

Arany napok, eltűntetek!

... S most itt vagyok e bús jelenben,

Szememből fájó könny pereg, —

Beállt a csendes téli este,

Szobám is elsötétedett;

Homályba burkolt bútorokra

Fényt már a kályha-tűz se vet.

...Csend van körültem — és e csendbe

Egy másvilági hang vegyül:

Reád egy boldogabb jövő vár,

„Bizzál csak rendületlenül!”

S. G.

A sötét folyosó.

— A «Tanulók Lapja» számára. —

Reggel 5 óra volt. Az ősi kollegium termeit ismét megvilágította a napsugár, csak egy helyre nem akart behatolni a jatszai verőfény, az István bácsi nagy szomorúságára, t. i. az u. n. sötét folyosóra, hol neki volt a lakosztálya, mióta csak az ősi alma mater termeit sepregeti és mióta Dorka néniel egybekelt, annak pedig 27 esztendeje lesz pünkösdi hétfőjén.

Most is azt az átkozott sötét folyosót söprögeti az öreg, miközben dörmögi: «Minden jól menne, már tisztességesen elédegnék holtom napjáig, csak ezt a sötét ambitust világosítaná meg a vén Nap; mindenüvé bedugja az orrát csak ez a folyosó marad olyan sötét, mint a pokol. Ejh, ejh, 27 esztendeje, hogy ide huzolkodtam s hála Istennek, nem volt semmi bajom itt a kollegiumban senki fiával, a néhai Istenben boldogult Görömbei igazgató ur mindég azt mondta: «Derék legény vagy István» s csak azt a jótéményt nem tudta velem megcselekedni, hogy átköltöztetett volna ebből a sötét Afrikából a világosságba.

Azt mondta a multkor egy diák, mikor a kályhalyukban hallgatóztam, hogy nincsen se boszorkány se babona. No hi-zen már csak jobban tudom én, hogy van, hányszor hallok éjszakának idején valami hangot és suttogást, aztán nincs «mersze» kijönni az emberneka szobából. Azt mondta ugyan a Dorka, hogy valamék diák huncztkodik. Hejh, csak megkapnám egyszer a gézenguzt, agyonverném az ipsét.

Igy dörmögött magában az öreg, miközben elindult a «fizikaiba», hogy rendbe hozza a termet, a hol szerencsésen összetört egy lombikot, aztán tovább indult a Kovács tanár ur szobájába, a melyre különös gondot fordított, mert Kovács tanár, öreg ember letére, nem mulasztotta el sohase jól összeszidni István bácsit, valahányszor a legcsekélyebb rendtelenséget tapasztalta. Már akkor egyenkint szálíngóztak be a vig diákok, mindegyiknek volt valami kérdése vagy mondani valója István bácsihoz, ki vagy egyáltalán nem reflectált a kérdésekre, vagy nagyon kurtán felelgetett.

Már 8 óra felé járt az idő, István bácsi már jóízűen elköltötte a rendes reggelit, Dorka néni meg a piacra indult, midőn a nagytemplomban 8-at ütött az óra, s István bácsi csengetni, jobban mondva harangozni indult. Éppen akkor érkezett meg a nagytis-

teletű igazgató ur s magához intette István bácsit.

Nyilván valami fontos dolga lehetett az igazgató urnak a pedelussal, mert egyenesen szobájába hívta, ott átadott neki rövid beszéd kíséretében egy iratesomót, hogy vigye el Gereben tanár ur lakására, de úgy vigyázzon rá, mint a szeme fényére. Természetesen megígérte István bácsi, hogy hiven teljesíti a rá bízott komissiót s komoly arczczal elindult. Harom fiuval találkozott, kik meg is kísérelték kérdezni, vajon mi van abban a nagy paksamétában. (Lévének klasszifikálás ideje, midőn diák ember minden iránt érdeklődik). Haragosan mordult rájuk az öreg, hogy nem köti minden diáknak az orrára mikor még ő sem nézte meg és elindult a sötét folyosón keresztül szobájába, ott letette a paksamétát és elment dolga után a hátulsó udvarba. A három diák nyomon követte István bácsit s midőn az kitette lábát a szobából bement a három gézenguz, szétszedték a pakkot s látták, hogy értesítő van benne, hát össze-vissza firkálták, piszkították a hivatalos okiratokat, melyeknek látása különféle érzelmeket ébresztett a diákok lelkében s aztán szépen bepakolták, úgy a hogy az igazgató ur a pedelus kezébe nyomta, nem is sejtve, hogy ha István bácsi tudná, hogy 27 éves dicsőséges pedellusi pályáját az a szégyenfolt, hogy a hivatalos okiratokra nem vigyáz, feketíti be, menten beleugrana a Tiszába, ha ez nem volna oly messze híres Debreczen városától. A Tiszába nem is ugrott bele István bácsi, de hogy bujában mit tett, a következmények fogják megmutatni.

Szegény István bácsi, hogy diák nyelven szóljak, peches ember volt. Alig mult el 8 óra egy parasztember állított be a kollegiumba s Oláh István pedellus után kérdezősködött. Nagysokára megtalálták István bácsit a hatulsó udvarban, s ez alig ismerte meg nagy elfoglaltsága közepette az ányát Nemes Terebes Mihály urat, ki Balmaz-Ujvárosban 2 hold földnek volt örökös tulajdonosa. Természetesen mindjárt ott hagyta a munkát István bácsi s felvezette édes atyafiát lakására, ki utközben beleütközött egynehányszor a falba, nem lévén hozzá szokva a kollegiumi sötét folyosóhoz. Ki is fejtette mindjárt véleményét Terebes Mihály uram, hogy ő ugyan az ő 2 holdas birtokát egy ezresért sem hagyja oda, ha neki egy házat adnak is Debreczenben, de ebbe a sötét

pinczébe 2 ezresért se jönne lakni. Azután előszedte az atyafi a szeredást, kivette belőle a paprikás szalonát, meg a kis butykost, a miben a gugyit tartotta, s elkezdtek jóízűen falatozni.

Bezzeg nem evett ivott volna ily nyugodtan István bácsi, ha rá gondolt volna a szerencsétlen értesítőkre, melyek a diákok illetéktelen kezeibe kerültek. Elbeszélgettek mindenféle dolgokról a borjas tehéntől a nagytiszteletű igazgató urig, kiről István bácsi jóakaratulag megjegyezte, hogy «áldott jó ember».

Időközben megérkezett Dorka néni is a piacról, mindenféle aprómarhával és zöldséggel. Nagyon megörült Terebes uram megerkezésének és nagy nehezen sikerült neki ebédre ott marasztalni, mert — mint mondá — nagyon meg lesz sértve, ha többre becsüli a sógor a kocsmaros főztjét az övénel. Mialatt Dorka néni a konyha körül forgolódott s főzte a jobbnál-jobb ételeket, István bácsi elővette az almáriomból a kártyát s elkezdtek kártyázni. Hol Terebes uramnak, hol István bácsinak, kedvezett a szerenese s észre sem vették, hogy tizenkettőt ütött a nagytemplomban az óra s Dorka néni — mint pontos gazdaasszonyhoz illik, pont délben, ebédre hívta a két atyafit. Hejh, tudta azt Dorka néni, hogy mi a pontoság. A főtisztelendő esperes urnál szolgált ő 7 esztendeig, onnan vette el Oláh István a pedellus.

Hogy ragyogott az arca Dorka néninek, mikor az izletes levest elköltötték s az etiket szabályaival mitsem törődő vendég végig nyalta a talat. Nem is mulasztotta el Terebes uram legmagasabb mezelegését kifejezni, mert mint mondá, ilyen ebédet még nem evett sohse, pedig az anyjuk is megjáró-an főz. Milyen jól esett ez Dorka néninek s hogy örömeinek es jókedvének kifejezést adjon, szokatlan előzékenységgel szolgált ki férjét s «lelkem uramnak» szólította, a mi ritka dolog volt István bácsi és Dorka néni házasságában, mely néhány jó napot leszámítva, perlekedésből es összetűzésből állott.

A Dorka néni jókedve és előzékenysége István bácsit is jókedvre hangolta s elkezdett beszélni a régi jó időről, midőn Königräetzben harcoltak a magyarok a poroszok ellen s hogy bebizonyítsa azt hogy valóban ott volt, megmutatta a sebet, melyet a csatában kapott. Ebéd után rágyujtottak Terebes urammal, s aztán elaludtak, ekábulva a jóféle homoki

vinkótól, a melyből a rendesnél nagyobb adagot vettek be. Este 7 órakor ébredtek fel. Akkor jutott eszébe szegény István bácsinak, hogy még neki egy csomagot is el kell vinnie Gereben tanár urnak. Hamar fejére kapta kalapját, s elrohant a csomaggal, melyet a láda fiából szedett össze.

Mire visszatért, már a sógor nem volt ott, hazautazott a délutáni vonattal. Szegény István bácsi még nem is sejtette, hogy a jól átmulatott nap után minő keserves nap következik. Nyugodtan lefeküdt s aludta az igazak álmát reggeli 4 óráig, midőn mindennapi kötelességei elszólították a nyugalmas pihenésből.

*

Bosszusan, szokatlanul borult hangulatban jött fel másnap Gereben tanár ur. Egyenesen az igazgató ur szobájába ment, hol előadta, hogy milyen állapotban kapta kézhez az értesítőket. Kérte az igazgatót hogy puhatojja ki, vajjon kit terhel a felelősség? A második ki Gereben tanár után az igazgató ur küszöbét atlépte — István bácsi volt.

— Halja maga István — szólta az igazgató ur — szedje össze az esztét.

— Igenis kérem — felelt alázatosan a megszeppent pedellus. Mit csinált tegnap az értesítőkkal, — a melyeket magának odaadtam, hogy *azonnal* vigye el a Gereben tanár ur lakására? Nos?

— Instálom alássan nagytiszteletű igazgató ur — felelt fejét melyen lecsüggesztve István bácsi — Isten látja a lelkemet, hogy nem tudok az egészről semmit.

Ugy vittem el a tanár urhoz, de azon módon a hogy az igazgató ur nekem átadta.

— Ha mulasztást követett el vallja be! — szólta szigoruan az igazgató. Nem vallja be? Elmehet. A büntetés következik.

*

A büntetés, melyet az igazgató ur kilátásba helyezett, nem történt meg, nem tudni miért. Az értesítőket lemásolták, István bácsi pedig ez eset óta — büskomorságba esett.

Regelenkint, midőn a sötét folyosót végigsöpöri, mormogja magában: «Csak ez ne történt volna velem, akkor igazán büszkén emlegethetném:

«En igazi pedellus vagyok»

Lukács József.

Jókai „Sárga rózsá“-ja.

— A «Tanulók Lapja» számára. —

Fenséges csend; a keleti ég alján már a hajnal perczent. — Az ég biborszíne lassankint aranysárgába megy át, a látóhatár felett ott ragyog már a nap kengyelfutoja; a hajnali csillag; a harmatos füben szivárványos dícsfény fut együtt az ember árnyékaival, most violaszín kőd mutatkozik a látóhatáron; a föld sötét kék; a kőd felett az ég narancs-sárga egy hosszukás felhővonal a barnás kőd felett rózsaszínben ragyog; egyszerre biborfényű glória jelenti a nap jövetelét.

Izzó tűzhegy emelkedik ki az élesen elvált látóhatárból. Olyan mint az égő pyramis, mint a tüzes vas. De még mindig felhő van előtte; mikor kilép a felhő mögül az eddig rózsaszínben pompázó égbolt aranynya változik s a látóhatár összemósodik az ég aljával.

Kezd meleg lenni s mikor a levegő át megáthevül, feltamad az ég alján a délibáb: a tündér álom megelevenülése. A látóhatáron egy tenger támad, melynek magasra hányt hullámai sebesen futnak keletről nyugat felé, a kiemelkedő halmok szigetekké válnak benne, a törpe akáczfák rengeteg erdőkké.

Egy sor legelesző ökör a távolban úgy tűnik fel, mintha palotákkal épült utca volna. Gályák látszanak közeledni a tenger hátán: mire partjához érnek, legelesző lovak lesznek belőlük.

Eljön az este; a pusztá sejtelve, titokzatos homályát csak itt-ott szakítja meg a pásztor-tűz világa, melyet csikósok, gulyások ülnek körül, hallgatva a számadó mesejét, melynek végeztével mindegyik saját méneséhez, gulyájához megy s végig heveredik a pázsitos földön, a hol vánkosa az egész kerek pusztá s mennyezete a csillagos égbolt.

Az ujhöld sarlója ott köszörüli magát a zámi halmokhoz, fölötte ragyog a szeretők csillaga. De a föld még nem aluszik: nesz van mindenfelé. A közeli nádasban bölömbika a bűg, mint valami elvadult lélek; a mocsarak fülemiléje, a nádveréb rikogat, eserreget; mellé ezernyi béka csinálja a kórust s közbe kepel a Hortobágy malmának egyhangu pitléje. Az öreg égbolt meg kirakta az érdemrendjeit.

Ott ragyog az ég közepén a «gönczöl téri-tője;» amott az a páros a «bojtár kettőse» az a színe változó az árva leány pillantása. Ez a fényes ott, az ég alján a «kaszás csillag», de még fényesebb a «bujdosók lámpása». Az a három ott a «három király csillaga» egy csoportban a «hetevény csillaga» s ez, ki mindjárt leszáll a sűrű kődbe a «mennyország ablaka». A csillag leszállott, csend van mindenfelé.

Most már mi sem zavar bennünket, hogy a regény nyelvére vessünk egy pillantást. Mert a költő ép úgy van, mint a szobrász. Igazi hatást csak akkor tud elérni a szobrász, ha az eszméhez méltó anyag van, mely ideáját kifejezi. A szobor agyaga mintája a költőnél: a parlagi nyelv; s a bronzba öntött remek: a költői nyelv. De Jókai, — hogy hasonlatomnál maradjak — szobrát nem bronzba önti, hanem carrarai márványból faragja s oly gondnal egyesíti benne a művészt és természetet — az irodalmi és népi nyelvet, hogy szinte elmulun.

Nem tehetjük, hogy töröl metszett, zamatos kifejezései és szavai közül ne idézzünk néhányat. Város füle, falu farka — csavargó. (Érdekes az alliteratio); Apró marhát suvasztani — lopni; egymással összeakadni — összeveszni; eszem adta kedves; pirinyóval volna magasabb hajszállal; fokos boldogabb vége — nehezebb megvasalt vége; stb.

A nyelv keresetlen szépségét, egyszerű művésziességét s a népies kifejezések bőségét tekintve irodalmunkban a Sárga rózsához csak a Toldi fogható. Egyáltalában e két remekmű között sok felülő hasonlatosság van. Mindkettő egyszerű történetet mond el, de ezt költői erővel művészi magaslatra emeli; mindkettő a népeletből merít, csak hogy a Toldi a régit, a Sárga rózsá pedig a modernebbet rajzolja.

Jellemfestés és költői erő tekintetében a Jókai műve nem sokkal áll hátrább az Arany Jánosné mögött. S szerzőik geniusa? Minkettő a magyar Parnassus csúcsán világít, hogy hirdessék örök időkre a magyar szellem nagyságát, szépségét és örök dicsőségét.

Kúfi Zsigmond.

Az írás történetéből.

— A «Tanulók Lapja» számára. —

Nem volt idő, midőn az emberek nem bírtak volna hajlammal a rajzolás iránt. És mivel az ember természetébe van oltva, az utánsági képesség, természetes, hogy a mit látott, azt le is rajzolta s mihelyt képes volt a tárgyakat lemásolni, arra a gondolatra jött, hogy megörökítse tetteit. Azért faba, kőbe véste azt, a mit megakart örökíteni és sokszor bámulatos ügyességgel tette azt.

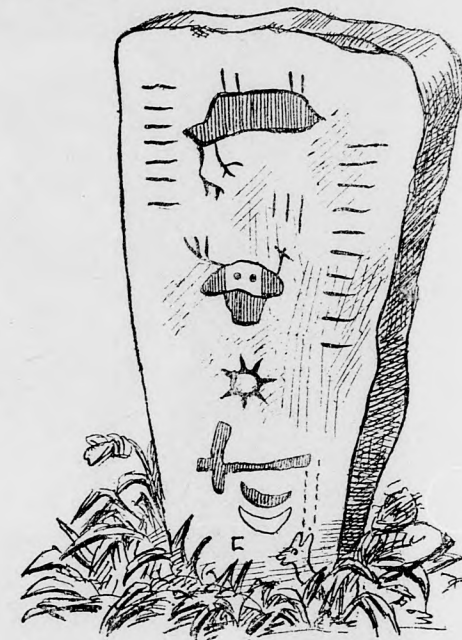
De még a képirásnál is sokkal kezdetlebbebb módja az írásnak az, melyet Peru őslakói használtak. Ez a quipu vagy göcs írás volt. Zsinórra szalagokat kötöttek, a melyek mint mellékágak szerepeltek. A főág képezte a tudósítás lényegét és a részleteket a mellékág göccs-eivel fejezték ki, igen sokszor be is festették az ágakat: a vörös ág katonát, a zöld gabonát, a sárga aranyat, a fehér ezüstöt jelentett. Csak hogy ennek az elolvasása nagyon nehéz volt, azért az Inkák uralkodói külön embereket tartottak azon czélból, hogy megfejtést lehetővé tegyék. A képes írás használata előtt az aztekék és khinaiak is használták a gondolat jelölés ezen alakját.

A legrégebbi írásrendszerek közé tartozik az akkadok képes írása. Az akkadok ősrégi nép voltak, Assyria és Babilónia helyén és már Kr. előtt a negyedik évezredben első polgáriasult államát képezte Ázsiának. Az akkadok a főistent így ábrázolták: ✱. A kezét, az öt ujjnak megfelelőleg, előbb öt párhuzamos vonal által fejezték ki [—], később a nyilnak ekei váltották fel a vonásokat és így a kéz képe ez lett: [—].

Igen kifejlett képirással bírtak Amerika népei közt, a mexikóiak, peruánok és Jukatan félsziget lakói. Sőt Észak-Amerikának vadász népei meg most is használják a képirást, a mi igen kezdetleges és tökéletlen. Az embert csak néhány vonással és ponttal ábrázolják, a fejet egy kör képezi, két ponttal és vonással; a nyakat két kis vonás képezi, melyből egy vízszintes vonás indul ki, a testet keresztalakban látjuk. Kétféle indián képirás van, úgy mint: a kekicoin, a melyet mindenki és kekinowin, melyet csak a papok és azok értenek, a kik abba be vannak avatva.

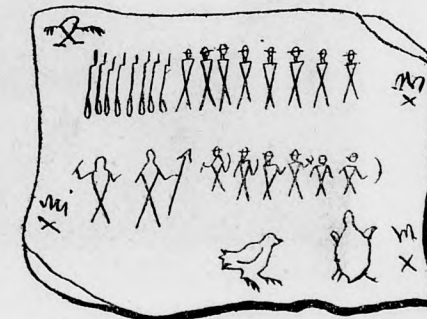
Hogy milyen az észak-amerikai indián törzsek képes írása, fogalmunk lehet, ha látjuk a következő rajzot, a mely egy indián főnök sirját ábrázolja. Legfelül van egy iramgim, a mely ez elhunytak családi jegye (totem); a meg

fordított alakja a főnök halálát jelzi. Tőle balra hét vonás van a mely hét háboruját jelzi. A jobboldali kilencz vonás bizonyítja,

hogy 9 ellenséget ölt meg, három sebet kapott, a mit három vonás jelent. A jávorszarvas feje azt mutatja, hogy meg ölt egy ily állatot. A pipa és a többi jegyek békés foglalkozására vonatkoznak.

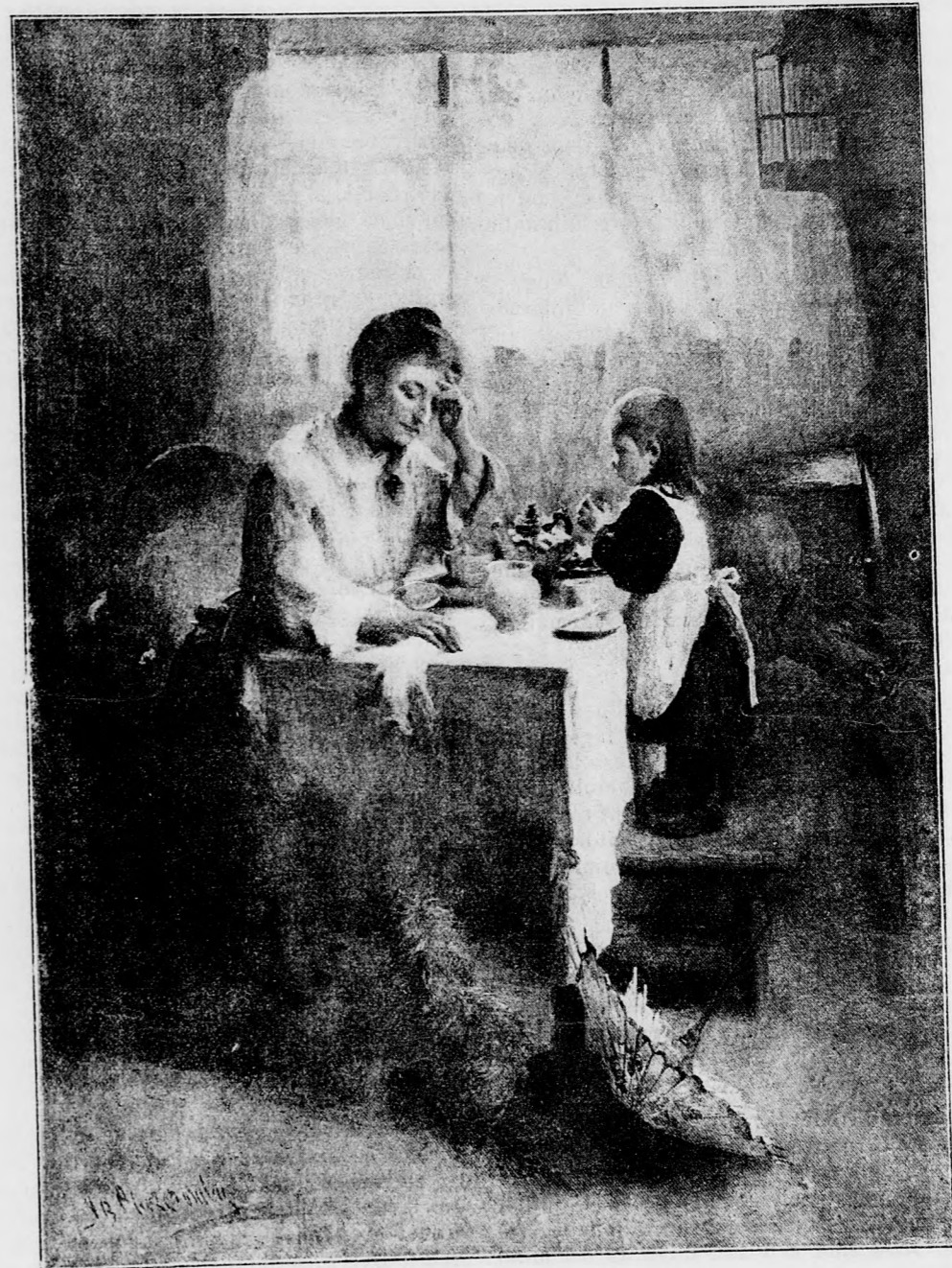
A következő kép egy nyirfakérget ábrázol, melyet egy társaság hagyott hátra, midőn a

Missisipi forrását ment felkutatni. A kéreg egy karóra volt erősítve, mely mutatta az irányt a merre a társaság ment. Az irat tartalma ez: a társaságban 12-en voltak, két indián kalauzolta őket (hajadon fejjel) tolmácsot is vittek

GYERMEK A VIZESTÁLNÁL.

MI BAJA, ANYUS?

magukkal (a nyelv), egy geologus volt velök (kalapács) háromszor megpihentek (három szöglet) egy praeire tyukot egy teknős békát ettek.

A mint látjuk az ilyen írás nagyon határozatlan s az ember nem is tudná megfejteni, ha nem ismerné a körülményeket. A képirás csak dolgokat, tárgyakat állít szemünk elé, nem pedig a nyelvnek megfelelő látható jegyeket. A képirással nem lehetett sokat írni, csak concret fogalmakat, abstractokat nem, mert láthatatlanok, nem esnek érzeink alá.

Vannak emberek, kik azt állítják, hogy a mexikóiak írása átmenetet képez a hieroglyphekhez, pedig az is csak olyan képirás, mint a többi indiánoké s csak fokozatra nézve különbözik a többi vad népektől, most míg azok vadászattal foglalkoztak, addig a mexikóiaknak már rendezett államuk volt s rendezett társadalmi viszonyaik, a mi az írásnak fejlődését hozta magával. De tévednénk, ha azt gondolnánk, hogy a mexikóiak írása már igen kifejlett volt. E képek tökéletlenebbek a legkezdetlegesebb hindu, tibeti, japán és kínai festményekénél. Nagy fej jellemzi őket, rövid test, és a lábak ujjai hasonlóak a madár karmaihoz. Az arcz profilban van, s a szemek mégis szemben vannak.

A képes írásból fejlődött a jelképes (szimbolikus) írás, a mely az elvont fogalmakat, érzeink alá eső tárgyakkal igyekezett visszaadni. Ha egy elvont fogalmat, például a bátorságot akarták jelképezni, oroszánt rajzoltak, mert az személyesíti legjobban a bátorságot. A jelképes íráshoz tartoznak az egyiptomi hieroglyphek és chinaiak jelképes írása, melyet Kr. e. a harmadik évezredben használtak.

Tompa, Petőfi, Arany.

— A «Tanulók Lapja» számára. —

Az irodalomtörténet az írói egyéniségek méltatásában más-más szempontból indulhat ki. Absolut mértéket azonban aligha szabad alkalmaznia, mely esetben közel juthat ahhoz, hogy igazságtalan legyen. Mindenesetre keresnie, vizsgálnia kell azt, hogy az író minő viszonyba van előzőivel, mint testesül meg benne saját kora s minő a kapcsolat közte s utódai között. Nép-nemzeti költészetünk megalapítóinak megítélésében ily nézőpontokból kell kiindulnunk abból a szempontból a mit Eötvös Petőfire alkalmazott. A költő nagy-

A hieroglyphek az egyiptomiak legrégebb képirása volt, melyeket nagyszerű emlékekre vésnek, és csak ezeknek, a szilárd építő anyagnak köszönhetjük, hogy az egyiptomiak műveltségi állapotáról és történetéről annyi ezredév után is biztos tudomásuk van. A hieroglypheket réz és bronz eszközökkel vésék másfél ujjnyinál nagyobb mélységben, többnyire gránit, syenit és bazalt kőzetekre. Sokszor domborművekké dolgozták ki és gyakran be is festették. A hieroglyphek előforgulnak papyrus tekeréseken is, de csak mint szent iratok.

A hieroglypheket csak ezen században sikerült megfejteni. A legelső a kinek sikerült azokat megfejteni, Bonaparte Napoleon tábornoka a Champolion, a fáradhatatlan tudós volt. (Született Grenobleben 1790, meghalt 1832). De ő is csak a vele lennek köszönhetette a hieroglyphek megoldását. A francia tudósok találtak ugyanis Rasidnál vagy Rosettenél egy feliratos követ (rosettei kő) a melyen háromféle felírás volt, a felső részen hieroglyphekkel és demotikus írással, az alsó részen pedig görög betűkkel. A görög szövegből sok fáradsággal sikerült kikombinálni a hieroglyphek jelentését. Találtak még egy másik követ is 1866-ban Szuezből, hieroglyph és görög szöveggel, a melynek megfejtésén Lepsius tudós sok éven át fáradozott és fáradságát siker koronázta, mert megfejtése igazolta, mindazt, a mit Champolion állított. Sok évtized folyt le addig, míg Champolion teljesen megállapíthatta a hieroglyphek olvasását következő műveiben: «Lettre à M. Dacier» és «Precis du système hieroglyphique». Legjelesebb műve volt «Gramme égyptienne», mely azonban csak halála után jelent meg.

(Folytatása következik.)

— mondja önvallomásában — hogy a magyar szív és lélek teremtő erején kívül más érzés és szellemi erő irányt, ösztönt és tárgyat neki ne adjon. Ez a vallomás és ennek megnyilatkozása adja a kulesot költői értékének megítéléséhez. Tompa kizáróan magyar költő s mint a nép-nemzeti elem kifejezője, fellepése egyszerismind első képviselője annak az iránynak, mely teljes diadalra emelkedett egy század alatt. Nem széleskörű tanulmány, művészeti izlés képezte ki költészetét, de műösztöne és eredeti hajlamai. Ez a körülmény fejt meg aztán azt is másfelől, hogy benne az epikus soha sem emelkedett nagyobb conceptioju alkotásokra, mint az iskola csúspontján álló Arany, kiből a tehetség nagy tanulmánytal, a genialitás nagy művészettel párosult.

A szellem, érzés és gondolkodás minden formáiban egyenlő és egyenletes tehetségek nincsenek; az egyetemes genetikai elmélete tarthatatlan. Shakspeare vígjátékai mellett mégis csak a legnagyobb tragédia-író, Molière min-

den fáradozása daczára is nem mint tragédia, hanem mint a világ legkiválóbb komikus írója lett halhatatlanná; Zrínyi idylljei mellett mesteri alkotásával, a Zrínyiasszal, Csokonay lyrájával, Kistaludy Károly vígjátékjaival emelkedett legnagyobb költőink sorába.

Tompa nevét csupán epikumai mellett az idő egykor talán homályba boríthatná, de lyrái allegóriái, melyek egy nemzet érzését fejezik ki, számat tarthatnak az örökkévalóságra. Petőfi másnemű alkotásai daczára, mint a legnagyobb lyrikust fogja ismerni az irodalom, mint a kinek dalaiban a magyar nép szívvilága, költészetének eredeti vonásai legtermészetesebben és mégis oly művészileg nyilatkoznak. Aranyunknak nagyságát pedig eposzai és balladáit teszik, azok az örök példányok, melyek halhatatlanok az alaktitá művészeténél, a nemzeti elemeknél, tösgyökerez typosoknál, nyelvünk bájjainál és művészi zenéjénél fogva.

Major Károly dr.

(Vége.)

A kis piktor szerencséje.

— A «Tanulók Lapja» számára. —

— Kedves anyám! Ma hűtlen leszek azon ígéretemhez, mely szerint itthon maradok; a nap oly barátságosan, oly csalogatóan kacsinthoz kicsiny szobánkba, meg hát előbb készültem el munkámmal, semmint számítottam volna. Ilyen szavakkal kelt föl festőszerekekkel telerakott asztalától egy még majdnem gyermeknek mondható nyulánk ifju. Főlemelte a pompás porcellánvázát, a melyen eddig szorgalmasan dolgozott, odavitte a viragos ablaknál kényelmes karosszékekben üldögélő anyjához, a ki őszinte örömmel, boldog mosolylyal szemlélte a fia csinos munkáját.

— Bizony, kedves fiam — felelte a tisztas, szép arcu öregasszony, az utóbbi időben kissé ugyanis megerőltetted magad; szívesen küldelek egy egészséges sétára az isten szabad ege alá. Fél éve élünk már Aradon a nélkül, hogy te a marosvidék költői szépségében gyönyörködtél volna. Mily szívesen kísérnélek magam, de én még mindig gyöngének érzem magam. De — folytatta a gondos mama, — csak nem akarsz magad menni? Nem találtál még iskolatársaid közt egy hozzávaló barátot, a kivel együtt mehettél?

— Éppen ma hitt meg néhány barátom egyik hegyre intézendő kirándulásra, a honnét a Maros völgyére gyönyörű kilátás nyílik. Arról

is biztosított a Csepeli Jóska, hogy a vázlatkönyvünkbe lesz elég berajzolni való.

— Eredj hát akkor az isten nevében, kedves Ernőm, szívesen maradok itthon, nem is aggódom, minthogy te ugys barátaid közt leszel. Mégse maradj ám ki sokáig!

A kis piktor ezután előkészítette az útra való rajzeszközöket, fölvette a rosszabbik nyári ruháját, egy karaj kenyeret csusztatott a zsebébe és takarító-perzselyéből néhány fillért vett ki.

— Vidd még el ezt a forintot is — intette a mama — nem tudod előre, hogy mire kell.

— O, nekem unos-untig elég ez a pár hatos! E szavakkal, miután édes anyja kezét megcsókolta és őt szívből üdvözölte, Ernő elhagyta a szegényes kis hajlékot.

Barátai a megbeszélés szerint már várták a város végén fekvő csinos kertben egy pohár sör mellett.

— Nézzétek csak — így szólt Kripka a legvagyonosabb, egyszerismind legelbizottabb tagja a kis csoportnak, mielőtt Ernőt a kertbe lépni látta — ott jön a mi szomorú külsejű lovagunk.

— Ugyan ne csipkedd őt ma is — szólt közbe békítőleg Csepeli Jóska — mit tehet

arról a szegény fiu, ha az apja nem hagyott rá pár házat.

A harmadik, Óváry folytatta:

— Ernő mindenek fölött derék fiu; minden krajczárt magától takarít meg, hogy jó anyjának örömet szerezzen vele. — Eközben odaért a negyedik, Ernő; barátságosan üdvözölte társait és helyet foglalt a szekén, a mit Kripka tolt oda. Alig ült azonban rá, a rozoga, hibás szek összeroppant alatta és ő a földre esett. Kripka majd lefordult a székről nevében, de Csepeli rászólt:

— Ez nagyon ostoba tréfa, szegény Ernő könnyen kitérhetne volna kezét vagy lábát.

Kripka még vissza is vágott:

— Nos es mi lett volna aztán? Megint összeragasztattam volna! Gyere Ernő — folytatta azután pártfogói hangon — segíts kiünni a sörömet.

Ernő azonban megköszönte. Anélkül, hogy egy szót is vesztegetett volna az otromba tréfára, elhagyta a kertet és fájó tagokkal ment a közeli erdő felé. Barátai követték őt és Csepeli tőle telhetőleg iparkodott a megsértett megbékéltetni.

Ha valakinél a szegénység ostobasággal párosul, könnyen eltűri, könnyen kiheveri a legdurvább bántalmakat, ha azonban a szegénynek józan esze, érzékeny, finom lelkülete van, kétszeres erőlködésébe kerül nyugalmát, béketürelmét megtartani, ha látja, hogy egy nálánál pénzesebbnek tréfáit, gögjét tűrni kénytelen. Ernő ugy képebb, mint ismeretek dolgában messze maga mögött tudta társait, mégis eltűrte néha durva tréfáikat. Jól tudta, hogy a gyalázkodás mindig annak fejére hull vissza, a kitől eredt.

Atyja előkelő hivatalnok volt egy vidéki városban, azonban a kitörő szabadságharc az ő hazaszerető lelkét sem hagyta érintetlenül. Odahagyta családját, állását és honvédtisztnek állt be. A branyiszkói csata után őt is fölszedték halálra sebesülten. Másnap már örök álmra hunyta szemeit.

Igy lett Ernő árva fia az özvegy anyjának, aki azonban, egyike volt az erős természeteknek, akiket a csapás megrendít ugyan, de meg nem tör. Minden szerelmét, összes reményeit fiara ruházta és daczára a silány nyugdíjnak, a mit odavettek neki, példás nevelésben részesítette fiát. Eleinte szülővárosában járt a gimnáziumba, minthogy azonban festői tehetsége élénken nyilvánult, Aradra költözött vele, a hol egy híres rajztanárhoz járogatott tanulni. A nemes kötelességérzet, mely atyát jellemezte, benne is élt és üres óráiban egy műkereskedőnek dolgoztatott, csak hogy gyöngéden szeretett anyjának a létért való nehéz küzdelemben valahogy segítségére lehessen. Tüboldog volt a derék fiu, mikor a megszolgált első tíz forintot átadhatta anyjának, aki könnyezve ölelte őt keblére.

A kis művészek párosával mentek át a tavasz elragadó szépségében pompázó réten. Körülbelül félórai séta mind a négyüknek élénk zaj vonta magára figyelmét. Egyszer-smind egy kutya örvendező csaholása hallatszott. Kripka ujfölandija ért oda, a melyet ő, barátai nem kis rosszálására, mindig magával szokott vinni. Ma ugyanem hozta magával, de meghagyta a kocsisnak, hogy távozása után egy órával ereszsze szabadon, hadd keresse őt fel.

(Folyt. köv.)

DECZEMBER.

— A «Tanulók Lapja» számára írta: *Gál Kálmán*. —

A hónapokról szóló ismertetésünkben eljutottunk végre a hideg, fagyos deczemberhez. Ahhoz a hónaphoz, melyben a legrövidebb nap s egyúttal a leghosszabb éjszaka van. Ekkor van a csillagászati tél kezdete, ekkor (21-en) lép a nap a bak jegyébe. Az egész természet már régóta álomban pihen s nyugszik mindaddig, míg a tavasz ébresztő angyala, az éltető nap, új életre nem ébreszti, hogy a tavaszt széppé, kellemessé tegye.

Deczember hónap Julius Caesar előtt a tizedik volt az évben, miként ezt neve is mutatja,

ma azonban a tizenkettedik. Kezdetben 29 napos, Caesar óta 31. A régi rómaiak Saturnusnak szentelték, a miért benne voltak az ő ünnepei, a Saturnalia is. N. Károly a deczembert szent hónapnak nevezte, később pedig N.-Karácsony hava lett, de általános elnevezése, a deczember, mégis megmaradt. Ugy karácsony hava, mind télelő hónap nevében benne van elnevezésének magyarázata is.

Ebben a hónapban előforduló emléknepok közt első helyen említendők az adventi vasárnapok, a Jezus születésének karácsonyi ünnep-

lésére előkészítő idő. Az advent egyházi megünneplésére vonatkozó első adatai 524-ben Seridaban tartott zsinat ama határozata, hogy az advent épugy, mint a husvét előtti böjtidő tempus clausum gyanánt ünneplendő s ezért ilyenkor lakodalmakat tartani nem szabad. Ezt az időt a régi keresztény egyház, valamint a görög még ma is, 6 hétre terjesztette; ellenben a római és protestáns csak 4 vasárnapra, melyet egy preparatio adventus előz meg.

A r. k. egyházban az adventhez tartoznak a Sz. Mária tiszteletére való rorate-misék is decz. 18-tól kezdve reggelenként. Az első adventi vasárnapkal kezdődik most általában az egyházi év.

A szentek és vértanuk közül megemlítem, Borbálát, a ki Nikomediában szenvedett vértanui halált.

A legenda szerint apja a világtól elzárta s mikor arról értesült, hogy lányát a kinzások sem térítik el új hitétől, sajátkezűleg lefejezte; őt azonban a hely színén villám sujtotta le. Egyebek között e körülmény okozta azt, hogy Szent-Borbálát zivatarban és tűzvészben, nemkülönbén akkor szokták segítségül hívni, ha valakit az a veszély fenyeget, hogy készületlenül lepi meg a halál. A képzőművészetekben 3 ablakos toronnyal, ágyucsővel, pálmával vagy szentségtartóval kezében örökítették meg.

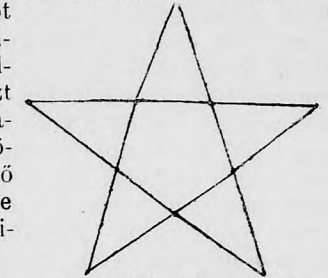
A rómaiaknál Jaunus tiszteletére 5 én (decz. nonae) volt a szabadban Faunalia ünnep. Ennek az ó-italiai istenségnek áldoztak minden terményből, bort, tejet és kérték, hogy a szántóföldeket, nyájakat oltalmazza. Ekkor a barmoknak szabad volt künn szaladgálni, a rab-szolgák a réteken ünnepeltek, táncoltak. Tulajdonképeni ünnepe azonban febr. 15-én volt a Lupercalia (az ő másik neve t. i. Lupercus), melyekről ott szözlünk.

Miklós, a kinek emléke 6-án van, Kis Ázsiában előkelő, vagonos szülöktől származott. Nagybátyja, a mirai püspök, pappá szentelte, később pedig püspökké választották. Diocletianus alatt az üldözött keresztényeket bátorította. Jelen volt 325-ben a niceai zsinaton és ott Arius hamis tanát megezáfolta. Meghalt 327-ben decz. 6-án. Az ő nevéhez fűződik a Mikulás nevű népies rémalak, melylyel e napon a gyermekeket ijesztgetik. Ez ugyanis a rossz gyermekeknek virgácsot, a jóknak ajándékot hoz.

E hónapban is van egy Boldogasszony ünnep, és pedig 8-án B. A. szeplőtlen foganta-

tása, a mely ünnep az eredendő bűn nélküli való fogantatásra vonatkozik.

Luca napja, Lucia szent és vértanu magyaros neve decz. 13-án van. E naphoz sok babona, mende-monda fűződik. Előző este kezdik a babona szerint faragni a Luca szekét, melynek alakja ös idő óta pentagramm v. pentalfa magyarul: boszorkányszög, egy szabályos ötszög közé irt, öt egyenszáru háromszögből alakuló csillag. Használtak ezt az ábrát már a pythagoreusok titkos szövetkezetük ismertető jelül és mindenféle bűvös erőt tulajdonítottak neki.

A Luca szekéről azt tartják, hogy a ki e naptól kezdve karácsonyig minden este annyit farag rajta, a míg épen a mondott időre el nem készül vele, az a karácsonyi éjféli mise alatt rajta ülvén meglátja a helység összes boszorkányait. Továbbá: e napon lepedőbe burkolt és seprővel felfegyverezett alak jár körül a falvakban és ijeszti a gyermekeket, nőcselédeket. E rémalak nem más, mint a Miklós napján, egy héttel előbb járó Mikulás kíséretében szereplő Krampusz női mása. Ós-kori eredetű ez a babona is, valamint több ide tartozó szokás, ezért lehet oly széles elterjedésű. Az időjárásra vonatkozó babona az is, hogy a milyen idő van e naptól kezdve karácsonyig mind a 12 napon, olyan lesz a jövő esztendő 12 hónapja is e 12 napnak megfelelően.

A régi rómaiak egyik nagy ünnepe, a Saturnalia decz. 17-én kezdődtek és 31-ig tartottak. Saturnus, a vetések istene tiszteletére, a régi latinok ünnepe volt a Saturnalia, azért is mivel a monda szerint Saturnus volt Latium ös királya, a ki a földmivelés tanításával az embereket jólétre vezette. Uralkodása alatt Latium aranykorát élte s ezen aranykor emlékére tartották ezen ünnepet, mikor az emberek mind egyenlők voltak. Kétségtelen, hogy a természeti napfordulat ünnepe volt eredetileg s egyúttal új év is. Kr. e. 497-ben kezdték ünnepelni eleinte csak egy napot (decz. 19-én), de Augustus 3 napot (decz. 17-19) rendelt e célra, a mihez Tiberius negyediket csatolt, Caligula pedig még ötödiket is.

(Folytatása következik.)

A „Tanulók Lapja“ IV. irodalmi pályázata.

Az esztendő már-már vége felé járván, kitűzük jelen évfolyamunk utolsó, *negyedik* irodalmi pályázatát.

Fölszólítjuk lapunk összes előfizetőit és olvasóit, vegyenek minél számosabban és szorgalmasabban részt e nemes versenyben, mely tehetségeiknek valódi erőpróbájául szolgál s melynek eltekintő bírálata igazságos ítélet mond dolgozataikról. Pályázatunk határidejének meghatározásánál tekintettel voltunk arra, hogy a karácsonyi szünidők közbeessenek s ilyképp bőseges idő és alkalom jusson a munkára. Fölvívjuk még a pályázók figyelmét azon elvek megszívlelésére, melyeket a mult pályázatra beérkezett dolgozatok bírálatánál fejtettünk ki: mivel a jutalom csak abszolút becsü múnék adható ki Pályatételének a következők:

1. Bármely tárgy értekezés. Jutalma 10 korona.
2. Valamely költemény széptani fejtegetése. Jutalma 10 korona.
3. Kemény Zsigmond báró egyik regényéről («Zord idő», «Rajongók», «Férj és nő», «Öz-

veg és lánya», «Gyulai Pál», «Ködképek a kedély láthatárán») szóló tanulmány. Jutalma 10 korona.

4. Elbeszélés, mely tárgyat lehetőleg az iskolai életből vegye. Jutalma 10 korona.

5. Eredeti költemény. Jutalma 8 korona.

A «Tanulók Lapja» szerkesztő-ségehez (Budapest, IX., Soroksári-utca 31. szám) címzett, bélyeggel ellátott levélben beküldendő pályamunkák 1897. évi február hó 15-ig adhatók be. Pályázatunkban részt vehetnek lapunk ö-szes előfizetői és azon önképzőköröknek tagjai, melyek a «Tanulók Lapját» járattják.

A pályázók dolgozatukhoz jellegű levelet tartoznak mellékelni, mely belül a pályázó nevét és lakásának pontos megjelölését, kívül pedig a dolgozat címlapjára is rájegyzendő jellegű tartalmazza. A dolgozatok külső alakjára nézve megkivánjuk, hogy a papírlapnak csak egyik felére legyen írva.

A pályázat eredményét jövő évi márczius hó elsején megjelenő számunkban hirdetjük ki.

I R O D A L O M.

Ezer magyar feladat. Magyar iskolai dolgozatok gyűjteményét, vázlatokat, kidolgozott feladatokat s válogatott themákat ad kilapunk szerkesztője, dr. Rupp Kornél főgymn. tanár. A mintegy 250—300 oldalra terjedő nagy munka január végén jelenik meg díszes kiállításban. Erre a jelenleg nyomás alatt levő érdekes és hasznos könyvre a 2 frt bolti ár helyett 1 frt 50 krral előfizethetni Hangos Antal kereskedésében, Budapest, IV. Calvin-tér 5. sz. A megrendelések szerkesztőségünkbe is intézhetők, az előfizetési pénzek azonban Hangos Antal címére küldendők.

Mitaha-sa, a puskaporképű. Irta Pajeken Y. Frigyes. jogositott magyar fordítás. — Cooper Fennimore indiánus regényei a maguk idejében lázba hozták egész Európa közönségét s nyomukban egész sereg epigon támadt, kik divatba hozták az amerikai tárgyakat, környezetükkel a prairie-vel és embereikkel, az indiánokkal. Ez a hatás napjainkig terjed, illetőleg most is folyik. Csak hogy a jelenlegi e nemű elbeszélések általában azon fogyatékoságban szenvednek, hogy kevés a reális alapjuk, a mennyiben szerzőik előtt ismeretlen az általuk rajzolt világ és

csak olvasásból, hallomásból merítenek, vagy nagyrészt fantáziájuk után indulnak. Jelen könyvet nem érheti ezen kifogás, sőt épen ennek elesése ruházza föl kiválósággal, mert szerzője Pajeken Y. Frigyes, sokáig tartózkodott az indiánok közt és törül-hegyre tanulmányozta természetüket, szokásaikat. Műve tehát bő tapasztalatának és élményeinek letéteménye, az egész azon lelkiismeretes törekvést árulja el, hogy olvasóit — s nevezetesen az ifjúságot, melynek számára első sorban írta — helyes forgalmakra vezesse, ama fölötté érdekes, kevés-é ismert viszonyokról. Az elbeszélés a közelmultban, a jelen század hatvanas éveiben játszik és egész korrajzá szélesül. Képet nyújt a civilizáció első behatolásáról Észak-Amerika nyugati vad tájékaira. E civilizáció uttörése ellen küzd a mű köse, a lángeszű és vitéz Mitaha-su az arrapahoék főnöke, ki belátja azt, hogy a fehérek mohó előrenyomulása elveszi az indiánok szabadságát, kivétkezteti őket ősi jellemükből és fölemészti életerejüket. Mihaha-sa tragikus véget ér, mert maga népe támad föl ellene és hálátlanul eserben hagyja, mire ő törekvései romjában, mint egy indián Brutus, öngyilkossá

lesz. — A szerző közben bemutatja a vasutak nagy nehézséggel járó bevezetését, helységek alapítását fehérektől lakatlan területeken, sikerült vonásokban vázolja a veszélyes, de derült katonaeletet, az állattenyésztők kalandjait, a bányaművelés kezdetét. Alakjai mind élethűek tipiku-ak és érdeklődésünk a történet iránt, melyet mozgatnak, pillanatra sem lankad. Melen ajánljuk ezt a kitünő fordítása által még élvezetesebbe lett könyvet az ifjúság figyelmébe, mely Pajekent már «Messze nyugaton» cz. kötetéből is ismeri. Kiállítás becsületére válik az Athenaeumnak, mely kiadta; külsejét gyönyörű, színes címkepek ékesíti, belsejét pedig Gehrts János rajzai. A vaskos könyv ára (kötve) 3 frt.

Verne Gyula összes munkái, új olesőbb diszkiadás. Kiadja a Franklin-Társulat. A nagy-hírű francia szerző műveinek ez új kiadásában már hét munka jelent meg, az egyedüli kiadás, mely a francia eredeti képekkel érdekesíti a köteteket. Most a nyolczadik munka kezdődik meg az 53—55-ik füzetekkel: A Robinzonok iskolája, regény, francziából fordította Visi Imre. Masodik egyedül jogositott magyar kiadás 50 képpel. Verne minden regénye az ismereteknek annyi gazdagságát, az előadás annyi érdekesítő tulajdonságát foglalja magában, hogy a felnöttek és az ifjúság közt méltán elterjedtek. Összes munkáinak kiadása mind díszes kiállításuknál, mind tartalmuknál fogva érdemes ünnepi ajándékokul s a közleledő ünnepekre a könyvpiacon egyik érdekessége. Kéthetenként egy-egy füzet hagyja el a sajtót. Egy füzet ára 20 kr. Díszes bekötéssel 40 kr.

Jánoska. Ez a cizme az Athenaeum részvenytársulat kiadásában megjelent tetszetős kötetnek, mely Benedekné — Sudali Etelkát vallja szerzőjéül. Benne voltaképen három, két nagyobb és egy kisebb elbeszélés foglalatik, melyek elsejétől vette nevét az egész kötet. Mindhárom meglátszik, hogy mélyen érző, finom lelkű nő írta, mindhárom szefőlött poétikus történet, melyek nem annyira az elbeszélés érdekesítő voltával, mint inkább nemes ideális célzatukkal és megható alapgondolatukkal vonzanak. Különösen az első kettőre all ez: melyek valós gos kis regények. Höseik bájos női alakok és így inkább a leányolvasók részére vannak száva, de azért a másik nembeli ifjúság érdeklődésére is számot tarthatnak. — «Jánoska» egy szegény, árva fiúcskáról és egy rüt, gazdag lánykáról szól, kik, mint kis gyermekek, nagyon szeretik egymást és folyton együtt vannak. A viszonyok elszakítják őket egymástól. Az előbbi önerejéből hírneves tudóssá küzd föl magát, az utóbbi szép haja-

donná serdül, anyagi és családi csapások teszik gondterhessé életét. Ily körülmények közt találkoznak egymással és a két nemes, sorscsapásokban megedzett teremtés egyesül. — «Az aranygyűrű», a kötet, legterjedelmesebb elbeszélése, egy szép leányt rajzol, ki féltanulatlanul, hiúságok után vágyódva, apja szegénysége miatt, elégedetlenkedve, egy megtalált tárgy révén egy nemesi házba jő s az ott tapasztalt dolgok gyökeresen megváltoztatják gondolkozás-módját, kiműveli magát, háború idején a sebesültek őrangyalává lesz s megmenti azon nemesi család ifju férfisarjának életét, kinek annak idején az őseitől rámaradt elvesztett gyűrűt visszaadta. Lelke fenkötségetől s odaadó ápolásától meghatva, a fiatal ember nőül veszi a szegény festő leányát. A harmadik beszély a «Paradicsom», egy kis lánya lelkének jó tükre. — A több mint ötven tolrajzzal ékesített könyv ára 1 frt 50 kr.

A „Magyar Nyelvőr“ kérdései: 1. Hol mondják *kat-holikus, teológia*?

2. Hol mondják *lössz* e h. *lössz*? Ejtik-e valahol így a *tössz, vössz* igéket is?

3. Mely vidékeken ejtik a *pósta* nevét most is rövid o-val postának?

4. Hol használják a *pongár* szót és mi a jelentése?

5. Hol ejtik így: *könnyet* s hol így: *könnyet*?

6. Használja e a nép e kifejezéseket: *jól érzi magát, ros-zul érzi magát*?

7. Hol ismerik a *fel-fosztozódni* igét és mi a jelentése?

8. Egy vidéki hírlapban olvastuk: «Utána beleabalyított tolmácsomasziget erődítményeibe» (Edri Híradó 1896. IV. 25.) Hol ismerik e szót és mi a jelentése?

9. Melyik alakot tartja a t. gyűjtők nyelv-érzéke helyesebbnek: felszólítják a *fült* vagy felszólítják a *felet*?

10. Melyik kifejezést kell magyarosabbnak tartani: «Talán csak akad valaki, a ki azt *összeszedje*» vagy «Talán csak akad valaki a ki azt *összeszedi*»?

11. Ismeri-e a nép a *kelengye* szót?

12. *Nyílt, elmúlt, folyt, tojt, megért, eltört* vagy *nyíllott, emullott, folyott, tojtott, megértt, eltörtt*? melyik alak van a nép nyelvében inkább elterjedve?

13. Egy mult századi naplóban olvastuk: «Ezen esztendő a hirtelen idő elfogás és szünetlen való esők miatt igen szük esztendő volt». Hol ismerik ezt az idő elfogás kifejezést és mi az értelme?

A feleletek a «Magyar Nyelvőr» szerkesztőségébe (New-York-palota) küldendők.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: Császár József. —

1. Számítási kérdés.

Oly erdőnél, melynél az évenkénti növekedés $2\frac{1}{4}\%$ a jelenlegi fakészlet 154, 768 m³; mily nagy lesz a fakészlet 15 év múlva, ha minden év végén 1265 m³ fát vágunk ki.

2. Földrajzi kérdés.

Melyik mellékve az a Poprádnak, a mely a Tatra-hegységben a Hosszútóból, a Fejértóból és az Öttóból lefolyó patakok egyesüléséből támad?

3. Történelmi kérdés.

Ki volt azon spanyol szabadsághős, a ki 1808 óta küzdött hazájának a francia uralom alóli felszabadításáért; később a hadseregben szolgált a francziák ellen küzdő sereg fővezére lett? Mikor végezték ki?

4. Természetráji kérdés.

Melyik rágesáló állat az, melynek teste vakond szerű, fülkagylója és torka nincsen, szemét vörös bőr fedi. Dél-Európában honos. Melyik családhoz tartozik?

Fizikai kérdés.

Mennyi idő alatt esik a test légüres térben 706:32 méternyire?

6. Vegytani kérdés.

C₆H₄(OH)₂ minek a vegy jegye? Előállítható kőszénkátrányból bensoldisulfosavnak káliluggal való olvasztása által. Szüntelen jegeces, édeses ízű, vízben borszeszben s aetherben oldódik.

Képrejtvény.

A 47-ik számban közölt fejtörő kérdések megfejtése? Számítási kérdés: Az áruért kiadott 126 frtot. — Földrajzi kérdés: Rjeka; előtörésétől kezdve Tamivonak

«Kosmos» műintézet nyomása. Budapest, VI., Aradi-uteza 8.

nevezik. — Történelmi kérdés: Tarkréd, az első keresztetes háboru egyik hőse. — Természetráji kérdés: Légzőlő galocza (agaricus muscarius.) — Fizikai kérdés: Á egyenlítőn a centrifugal-erő $= \frac{289}{g}$; ha tehát a föld nem forogna, akkor $g = 239 \times 9.79061 = 2826.59529$. Babyoni üslet: Romulus.

A 47. számban közölt fejtörő kérdések megfejtői: Hirschl Jenő, Gombkötő Antal, Marikovszky László, Hodács Ágost, a sátoralja-ujhelyi főgymnázium önképzőköre, Kulcsár Kálmán, Klein Ignác, Baranyai József, Takács Károly, Mayer Frigyes, Kerbler Lajos, Hegedüs Ferencz, Szilágyi Lajos, Weisz István, Schmed Alajos, Berger Béla, Cserey Ferencz, Berkes Lajos, Mészáros Béla, Pataky Antal, Tanaskó Lajos, Palugyai Dezső, Balázs Ferencz, Marton János, Szabó Károly, Lajtos Ferencz, Ferenczy Zsigmond, Kutsera Lajos, Jászoly Béla, Wiedermann Sándor, Geiszt Antal, Szendrey Béla, Lampert János, Grósz Henrik, Gyulay Dénes, Faigl Kálmán, Udvardy Jenő, Palotay János, Dénes Bertalan, Kún István, Fodor Lajos, Gál Sándor, Vargha Jenő, Miklósy Gyula, Auer Béla, Hahn Lajos, Kaufmann Sándor, Bernáth Béla, Kristóf József, Benedek Ferencz, Nyárády Aladár, Réder Károly, Alpáry Lajos, Csarada Kázmér, Lovasy Sándor, Kőváry Pál, Serédy István, Puck Jenő, Weisz Henrik, Nagy Valér.

A jutalmat Szilágyi Lajos nyerte el Ipolyságon.

Szerkesztői telefon.

B. J. Udvarhely. A vers ügyes, címét azonban megváltoztatjuk. A többinek bírálatát ennyi idő múlva már nem tartottuk meg. — D. J. Sz. György. «A malom mellett» című versnek több apró fogyatkozása van, a mit kicsiszolunk s majd alkalmas időben közölni fogjuk. Tudakozódó. Topolya. A latinból, görögből és azokból a tárgyakból kell vizsgát tenni, melyek annak az iskolának, ahova jár, nem tárgyai. A vizsgadíj 40 és 60 frt közt változik. Terminust azon intézet igazgatójától kérjen, a melyben vizsgálni óhajt. — Sz. G. Bpest. A Turista-egyesület pályázatáról mi nem tudunk. Ha az egyesület valamely hazai út leírására hirdetett pályázatot, a melyben csakis középiskolai tanulók vehetnek részt, mindenesetre azt a Tanulók Lapjában is közölnie kellett volna, annál is inkább, mert a közlés díjtalan lett volna. Tessék tehát kérdésével egyenesen a turista egyesület titkári hivatalához fordulni. — Cs. F. Az éjjeli vendég nagyon rémes, kapunk mi öntől szebbet is.

A lap szélküldésére vonatkozó felszólalások, cím-változtatások s előfizetési pénzek nem a szerkesztőségbe, hanem a kiadóhivatalba (Teréz-kört 23.) küldendők. Több kérdésre a jövő számban.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA AJÁNLVA.

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:	SZERKESZTŐSÉG:
Egész évre	4 frt.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Soroksari-uteza 31.
Fél évre	2 frt.	főgymnasiumi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Negyed évre	1 frt.		Budapest, VI., Teréz-kört 23. sz.
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a „Kosmos” műintézet, kő- és könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.	KÉZIRATOKAT nem adunk vissza.

A Mikulás.

(*) Gyermekekévek édes álmainak réme, Mikulás, jövel, jövel! Nem ijeszti többé bennünket a feketebe öltöztetett Krampusznak villogó szeme, merészen görbülő orra, fején ágaskodó két szarva, sem a puttony, — melybe engesztelésül ezukrot és theasüteményt rejt a szülői szeretet.

Hol vannak azok az évek, melyekben még hinni tudott szívünk a dajkamesék e szörnyetegében, hol a romlatlan kedély, mely befogadta a szentélyébe ijesztőnek s valóságban létezőnek tartotta a piacok e decemberi állandó s évenként megújuló árúczikkét?

Oh, hol van? Eltűnt az én szívemből is, a mint lopva a nagyok, a felnőttek számára irt könyvek rejtekeit turkáltuk, a mint az első újságot kezünkbe vettük, a hol megdöbbenve olvastuk, hogy az, a mi fogékony, romlatlan szívünkben valóságként élt, csak mese, csak rém, csak ijesztgetés, csak a gyermekszoba lakója. S ezzel egy világ semmisült meg, tünderei, hősei eltűntek, a csodás meséknek vége, csak a valóság maradt meg, ridegen, szivete nélkül; a valóság, melyben kötelességről beszélnek, melyben követelésekkel állnak elő, a valóság a költészet máza nélkül, a gyümölcs hamva nélkül, a virág illat és himpor nélkül!

Melyik volt szebb? Az-e, a mely telve volt misztikus lényekkel, óriásokkal, törpékkal, vasorru bábakkal, tündérekkel s Mikulásokkal, vagy az, a melyben nincs többé semmi földöntúli, a melyben számító, rossz, irigy, gonosz emberek vannak s köztök oly kevés jó, a kit szeretni, a kiért rajongani lehetne?

S neked, ugy-e, tanulóifju, már csak a való-

ság kell? Neked már vágyaid, czeljaid vannak, a te álmaidba más képek szövődnek, nem olyanok többé, mint a tündérmesék fantasztikus álmokképei voltak.

A te életed maga is egy kis világ, a melyben hatalmaskodó s pártoskodó ifjak, jó czimborák, rossz társak, jóindulatu és gonosz hajlamu deákok, a föld messze levő dolgok elérése után való vágyak, talán nemes törekvés s mindenek fölött egy romlatlan szív viszik a vezérserepet.

Mennyi gond, mennyi aggodalom, sok sejtés, kevés valóság ennek a te világodnak a productuma! Mi, felnőttek, nem tudjuk megérteni a te kis világot, nekünk nincs hozzá érzékünk, nincs hozzá elég fogékony szívünk. Pedig egykor mi is abban a világban éltünk s most még csak sejtelmünk sincs arról, hogy neked mennyit érhet az. A te világodra gyorsan ráülpedik a feledés pora, csak az marad bennünk legtovább, amit legelőször éltünk át, a mesék, a regék, a dajkadalkok, a Mikulások korszaka.

A tanuló évekre már mint az öntudatos és a czelra törekvő munka idejére emlékezünk. Neked még könnyű beleélni magadat abba az életkorba, mely poezissal van tele, melyben csak örökös tavasz van enyhe fuvalmakkal, édesen eseregdedő patakokkal. Ne sajnáld azt a néhány percet, melyben lelked akaratlanul is a gyermekkor legédesebb emlékein mereng: üdítő harmat az nemesak a te szivednek, hanem mindenkinek, a ki még a férfikor küzdelmei közt is el tud andalogni a gyermekekévek édes, felejthetetlen emlékein.